

Excerpta ex patrum scriptis, pleraque moralia, & scriptura hinc inde allegorie
 Expofita.

sepultus quiescit.

Titus pauli discipulus. & in iustissimo fili
 natione grecus. & ex gentibus solus. a pay
 lo post euangeliū circumcisus. quē ad
 instruendas erere ecclās p̄fatus dereliquit
 ap̄t̄s. ibiq; in pace defunctus ē. atq; sepul
 tus. **De trinitate. l. i. c. x. Augustin.**

Memoria. intellectus. & uoluntatem.
 animaduerte separatū p̄nuntia
 ri. & inseparabilit̄ op̄ari.

Memoria enī tenet quod dicit. & intellec
 tu scit quod tenet. & uoluntate p̄fert quod
 scit. Tria ḡ faciunt nomen memorie. s;
 h non p̄tinet nisi ad solam memoriā.
 Similit̄ ē de nomine intellectus & no
 mine uoluntatis. Sic trinitas fecit car
 nem x̄. s; non p̄tinet nisi ad solū xp̄m.
 Trinitas fecit de celo columbā. s; non
 p̄tinet nisi ad solum sp̄m sc̄m. Trinitas
 fecit de celo uocem. s; non p̄tinet nisi ad
 solum pat̄rē. ut ibi. Tu es inquit filius
 meus dilectus. **Augustinus.**

Cū necesse h̄ms aliquem reprehende.
 p̄mo cogitemus utrum tale uiciū
 unquā habuimus. & si numq̄ h̄um̄.
 cogitemus nos h̄re potuisse. homines
 enim sum̄. Hinc ē illud sapientis.
 Nichil humanū a me alienū puto.
 Si enī habuim̄. tangat memoria omni
 nis infirmitatis. ut reprehensionē illā
 non odium s; miā p̄cedat. Quod si no
 idem uiciū h̄ms in quo ē ille quē re
 prehendere uolumus. n̄ reprehendamus
 illum s; congemiscam̄. & non illū ad ob
 tempandū nob. s; ad parit̄ conandū in
 uitemus. **Hieronym.** Veratio gregē
 pastorū culpa. & uiciū magistratū ē.
 Beda. Semp̄ in dubis benigniora s̄t.

Sp̄m̄anda.

Itē. Tercia. d. 9. P̄ma dies ē abrenun
 tiare uanitatib; .ii. concordare morib;
 & uita. .iii. ultima glorificatio. Factio
 ē concordia in malo.

Meditatio. ē frequens cogi
 tatio. modū & causā. & ra
 tionē unius cuiq; rei in
 uestigans. Modū quid sit.

causam quē sit. rationē quom̄ sit. Tria
 sunt ḡna meditationū. h̄m̄ increat̄is.
 unū in sc̄pturis. unū in morib; . Pri
 mum surq; ex admiratione. .ii. ex
 lectione. .iii. ex circumspectione. In
 p̄mo admiratio questionē generat.
 questio inuestigationē. inuestigatio
 inuentionē. Admiratio ē dispositio
 nis. questio cause. inuestigatio ratio
 nis. Dispositio ē in celo cuncta equalia.
 in terra alta & depressa. P̄ h̄ ammi
 ratio. Causa. p̄t̄ uiam terrenā. tra. p̄
 ter uitā celestem celū. P̄ hac questio.
 Ratio. qualis terra. talis uita terrena.
 quale celum. talis uita celestis. P̄ hac
 inuestigatio. In lectione aut̄ sic confide
 randū ē. P̄mo lectio ad cognoscendam
 ueritatē materiā ministrat. meditatio
 coaptat. orō subleuat. op̄atio compo
 nit. contemplatio in ip̄a exultat.
 In sc̄pturis meditō ē. quom̄ scire opor
 teat. **Exemplū.** Sc̄ptum ē. declina a ma
 lo & fac bonum. Accedit meditatio lec
 tionis. Quare dixit prius declina a ma
 lo. & postea fac bonum. Causa. Quia
 n̄ prius mala recedant. n̄ adueni
 unt bona. Ratio. Sicut prius mala
 ḡmina eradicant̄. postea plantantur
 bona. Item quare dix̄ declina a malo.
 Quia in itinē occurit. Itē declina. q̄a

Hugo de me
 ditatione.

in fortitudine resistere non possumus. con-
silio & ratione declinando euadim.

Item declinam mala. uitando materiam
peccati. ut per superbia diuitias. per continentiam
abundantiam. per concupiscentiam spem car-
nis. per inuidiam & contentionem uitanda.
amorem possessionis. Hoc est declinare.
Item que admodum omne malum deuitan-
dum preceptum. sic omne bonum faciendum uibe-
tur. ut scio qui non omne malum decli-
nat. sic qui non omne bonum facit. reus est.
Sed si sic est. quis non est reus. Ergo ab omni
declinare malo uibem.

Bona autem quedam sunt necessitatis. quedam
voluntatis. Necessitatis sunt. que sunt
in precepto & uoto. De ceteris si quid ^{super} eroga-
tur redditur. si nichil. non imputatur.

Item meditatio in lectione est. quomodo sunt
que sciuntur quia sunt. & quomodo facienda
sunt. que sciuntur & quomodo facienda sunt.
Est enim meditatio. ex cogitatio consilii.
quomodo impleantur que sciuntur. quia inuti-
liter sciuntur nisi impleantur.
Item meditatio in lectione est triplicis con-
siderationis. Secundum hystoriam. allegoria.
et tropologia. Secundum hystoriam est. quando eorum
que facta sunt rationem ut querimus ut
admiramur. suis temporibus & locis. & in
congruo perfecta. In hac consideratio di-
uinarum iudiciorum meditante exercet. que
nullis temporibus recta defuit. quibus factum
est quod oportuit. & redditum quod iustum
fuit. Secundum allegoriam meditatio operatur
in dispositione precedentium. futurorum sig-
nificationem attendens. mira ratione
& prudentia captata. sicut oportuit ad
indulgentiam. & fidei formam predicandam.
In tropologia meditatio operatur. que fructum

dicta afferant exquirent. quid faciendum
insinuent. ut quid doceant esse uitandum
Quid ad eruditionem. quid ad exortacio-
nem. quid ad consolationem. quid ad ter-
rorem scripture lectio proponat. quid ad
intelligentiam uirtutis illuminet. quid
nutriet affectionem. quid formam uiuendi
ad id uirtutis edoceat.

Meditatio in moribus secundum affectus &
cogitationes. & opera. In affectibus con-
siderandum est ut sint recti. sinceri. hoc
est ad id ad quod debent esse. & quomodo de-
bent esse. Diligere enim quod non oportet
malum est. Itaque bonus affectus est quan-
do est ad id quod debet. & quomodo debet.
Ammon sororem dilexit. & erat affectus
ad quod debuit. sed quia male dilexit
non erat quomodo debuit. Igitur affectus esse
potest ad id quod debet. & non quomodo de-
bet. Numquam esse potest quomodo debet.
non ad id ad quod debet. In eo ad quod
debet rectus. & quomodo debet. sincerus
In cogitationibus considerandum ut
sint munde & ordinate. Munde sunt
quoniam neque de malis affectionibus querunt.
neque malas querunt affectiones. Ordi-
nate sunt. quando rationabili. hoc est
tempore suo adueniunt. Tempore enim
non suo etiam bona cogitare sine uicio
non est. ut in lectione de oratione. & in
oratione de lectione. In operibus conside-
randum est primum ut bona intentione fiat.
Bona intentio est. que simplex & recta est.
Simplex sine malicia. recta sine igno-
rantia. Que enim sine malicia est. rectam
habet. sed que in ignorantia est scientiam non
habet. Itaque intentionem oportet esse & rec-
tam per discretionem. & simplicem per benignitatem

nitate. Secundo in opibus; considerandum est ut ex rec-
 ta intentione inchoata cum perseveranti feruo-
 re ad finem perducantur. ut nec perseverantia tor-
 peat. nisi amor tepescat. In meditatione in moribus;
 duplici consideratione discernitur interius et foris. Foris
 ad finem. interius ad conscientiam. Inter quod expediat. fo-
 ris quod deceat. Deceat ad exemplum. expediat
 ad meritum. **S**olus ad meritum: proximus ad exemplum.
 Inter ad conscientiam ut sit munda. non accusacione pa-
 nat. ut per torpore boni. ut per presumptione mali.
 Munda autem conscientia est que non de presenti iniuste ac-
 cusatur. non de presenti iniuste delectatur. Inter in mori-
 bus; meditatio consideratione sua excedit ut omnes motus
 quorum in corde deprehendat unum veniant. et quod
 tendat. Unum veniant. secundum originem. quod tendat.
 scilicet finem. Omnis enim motus est alicuius et ad alicuius. No-
 tum est quod cordis alicuius manifestata habet originem. alicuius
 occulta. que manifesta est alicuius manifeste
 bona est. alicuius manifeste mala. Que manifeste bo-
 na est. a deo est. que autem manifeste mala est. siue a
 diabolo est. siue a carne. Isti enim tres auctores
 sunt omnium suggestionum. et omnes aspiraciones que
 inuisibiliter cordi adveniunt. ab istis procedunt.
 Istae quae occulta sunt. alicuius bona sunt et occulta. alicuius
 mala. et dubia. Quae bona sunt a deo sunt. que autem mala sunt.
 ut a diabolo ut a carne sunt. Quae ergo manifesta
 sunt siue bona siue mala. a prima sua origine iu-
 dicantur. Que autem dubia sunt in origine. placent a
 fine. **E**xtra autem manifestat quod a principio
 celabat. et propterea quod motus suos a principio iu-
 dicare non potest. finem inuestigat et confirmacionem.
 Que enim dubia sunt ut incerta. bona sunt
 ut mala occulta. Et que mala sunt sic dictum
 est ut a diabolo ut a carne sunt. et sic in utraque.
 non differunt in eo quod in sunt. sed differunt quoniam a car-
 ne frequenter surgit pro necessitate. **Q**uod
 a diabolo sunt. sepius oriuntur pro ratione.
 Quod enim a diabolo suggerit sic alienum

est ab homine. ita frequenter alienum est ab homine prope.
 Ut ubi gratia. nunc saturat famem patiat. pau-
 lo autem inebriatur sicut estiva. per longam dormitio-
 nem somno pergit. In his ergo opera diaboli
 discernuntur. quoniam extrinsecus sunt ab homine.
 et aliena ab homine ratione. Opera autem carnis et sug-
 gestiones eius. sepius habent eam necessitatem. sed motus
 omnium in mensura inveniunt. excedunt in superfluitate.
 Ut ubi gratia. est per finem cibum; sumendus in mo-
 derate appetitur. et per abstinentiam in sumendo e-
 dilio in mensura non tenet. Inter meditatio mox tri-
 plici iudicio excipitur. primo quod iudicat inter di-
 em et noctem. id est quod iudicat inter diem et diem
 id est quod iudicat omnem diem. Inter noctem et diem
 iudicare est. mala a bonis dividere. Inter di-
 em et diem iudicare est. inter bonum et melius
 discretionem habere. Omnem diem iudicare est.
Singula bona per merito estimare. Inter meditatio
 mox finem et directionem in omni gustatione considerat.
 finis ad quod tendit. directio que facilius pue-
 nit. Omnis enim que ad aliquid tendit. secundum
 aliquid cursu suum dirigat. et que directi pergit.
 citius pervenit. Sunt enim quedam bona. in quibus
 etiam multum motu parum est promovetur.
 alia operioso labore fructum magnum ad-
 uerunt. **H**is ergo discernenda sunt. et eligenda magis.
 que magis profunt. Quaeque enim magis profunt.
 meliora sunt. et omne opus per fructum suum iudi-
 cari oportet. Quia habent discretionem non ha-
 bentes plurimum laboraverunt et parum profecerunt.
 quoniam oculum habuerunt foris tantum ad speciem operis.
 et non intus ad fructum utilitatis. Gaudebant
 enim magna se facere magis quam utilia exerce.
 et dilexerunt potius illa in quibus iudici possent.
 quam emendari. **I**tem meditatio in moribus; pri-
 mum considerat que debita sunt siue ex pro-
 cepto. siue ex uoto. et primum agenda iudi-
 cat. que sic facta habent meritum ut non facta

generent reatum. Hec igitur prima facienda sunt. que sine culpa dimitti non possunt. Post hec si quod uoluntaria excitatione superadditur. sic faciendum est. ut debitum non impediatur. Alii uolunt quod non debent. qui non ualent id quod debent. Alii autem si ualent quod debent. uoluntaria impedimenta adducunt. uolendo

quod non debent. Item meditatio morum duo mala in bona actione precipue cauenda considerat. hoc est afflictionem. & occupationem. Afflictio est ad amaritudinem. occupatio ad dissipationem. Per afflictionem dulcedo mentis amaricat. per occupationem tranquillitas dissipatur. Afflictio est. quando per his que non ualent per impatientiam uirtutem. occupatio est. quando in his que ualent agendis. per impatientiam agitur. Ne igitur male amarice est animus. suam impossibilitatem patienter sustineat. ne autem male occupetur. possibilitatem suam extra mensuram suam non extendat. Item meditatio morum alia consideratione formam uiuendi diuidit. probans non bonum esse ea que non fiunt impatienter appetere. non bonum esse ea que fiunt insipienter fastidire. Qui enim semper facit quod non appetit. et quod facit fastidit. non presentibus fruatur. nec futuris satietur. Inchoata enim ante consummationem deserit. & inchoanda ante tempus apprehendit. Propterea bonum est bono suo esse contentum. et presentia bona bonis superuenientibus augere. non profuturis abicere. Lenitatis enim bonorum commutatio. exercitatio autem uirtutis. bonum perseverantiam. multumque diuersa curritur uia. qui pro nouis uictis abiciunt. et qui ab inferioribus ad superiora ascendunt. Qui enim mutationem querit. fastidiosus est. sic qui profec-

tum appetit studiosus. Rectissime igitur incedit. qui sic est feruens ad melius. ut in bona non sit fastidiosus. sed sustineat perdonec postremum suo tempore apprehendat.

Venite ad me omnes qui laboratis et onerati sunt. et ego reficiam uos. Laborate fatigati. onere grauati. media mactati. uenite ad me. Quales ad qualem. Clausi ad ostium. egri ad medicum. naufragi ad portum. Ad ostium luminis. ad medicum salutis. ad portum quietis. Ad ostium. ut egri uirtutem uideatis. Ad medicum. ut curati ad similitudinem qualescatis. Ad portum. ut collecti per laborem quiescatis. Yacui. ut lumine ueritatis implemini. Onerati. ut pondus peccatorum allevemini. Laborantes. ut quiete adepti consolamini. Item.

Homo in miseria. et ad miseriam natus est. quod non esset. si homo non peccasset. Primum enim in magna iocunditate fuit. et ab illa ad summam felicitatem peruenire debuit. sed quia obedientiam non tenuit. nec retinere potuit quod habuit. nec adipisci quod habitus fuit. Ad miseriam igitur deiectus. et ad miseriam reseruatus. cepit in eodem cruciari et exerceri. Cruciarum. ut culpam agnosceret. exerceri. ut ad miseriam reparari possit. Ut in dolore sentiret bonum quod perdidit. in exercitio perficeret ad bonum quod habiturus fuit. Totum igitur ad cruciatum uersum est. quod cito actum fuerat ad iocunditatem. ut in omnibus laboribus et doloribus inueniat. ut in sua afflictione et presentem miseriam. et amissam felicitatem agnoscat.

Continentie gradus tres sunt. Primum est his dantibus. u. in his tempore. u. aliquid ex his excipere.

Fides est uoluntaria quodammodo certitudo absentium